

Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit
Minister Schouten
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag
2594 AC DEN HAAG

HERTOELATING GLYFOSAAT

Amsterdam, 31 oktober 2017

Geachte mevrouw Schouten,

Allereerst wil ik u namens Greenpeace van harte feliciteren met uw nieuwe positie op het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. U heeft een aantal belangrijke onderwerpen in uw portefeuille die de komende jaren flinke bijsturing vereisen willen we de ecologische grenzen van onze planeet niet overschrijden. Visserij, de High Seas Treaty van de Verenigde Naties, bestrijdingsmiddelen, ecologische landbouw, biodiversiteitsverlies, en de noodzaak van vermindering van productie en consumptie van dierlijke eiwitten staan vol in de belangstelling. Ik kom dan ook graag binnenkort kennis met u maken en praten over de uitdagingen waar we voor staan in het stoppen van de afname van biodiversiteit en het terugdringen en beheersen van klimaatverandering.

Ik schrijf u deze brief om een actueel en urgent onderwerp onder uw aandacht te brengen. Vóór 15 december moet een Europees besluit genomen worden over glyfosaat. Op 9 november zal worden gestemd over een nieuw voorstel van de Europese Commissie om het middel weer vijf jaar toe te staan in Europa. Het middel is veelbesproken omdat het IARC - de International Agency for Research on Cancer van de WHO - het classificeerde als 'waarschijnlijk kankerverwekkend voor mensen'. De EFSA komt tot andere conclusies maar Greenpeace stelt grote vraagtekens bij de onafhankelijkheid van de EFSA. Ondanks dat er nog geen volledige wetenschappelijke consensus is, zijn wij van mening dat gezien de vele risico's het voorzorgsprincipe moet gelden en glyfosaat moet worden uitgebannen.

Europeanen vragen Stop Glyfosaat

Samen met een coalitie van wel 40 milieu-, natuur, en gezondheidsorganisaties organiseerde Greenpeace een Europees burgerinitiatief. Meer dan 1,3 miljoen Europeanen tekenden het snelste burgerinitiatief ooit. Ook duizenden Nederlanders steunden het initiatief. We bepleiten drie zaken 1) Stop het gebruik van glyfosaat, 2) Verbeter de risicobeoordeling voor bestrijdingsmiddelen en 3) Werk naar middelenvrije landbouw. Ik licht deze eisen in de bijlage van deze brief kort toe.

Europees Parlement voor uitfasering van glyfosaat

Het Europees Parlement is het met onze positie dat het middel verboden moet worden eens, en nam op 24 oktober een resolutie aan die vraagt om een uitfasering van glyfosaat in 2022.

Daarnaast pleit het Parlement voor een direct verbod op het spuiten in de openbare ruimte (zoals in Nederland het geval is sinds 2016 wegens enorme watervervuiling) en een directe stop op publieke verkoop in bijvoorbeeld tuincentra. Veel Nederlandse Europarlementariërs stemden in met deze resolutie waaronder ook parlementariërs van de Nederlandse regeringspartijen CDA, D66 en uw eigen partij ChristenUnie.

Groeiend inzicht bij lidstaten dat glyfosaat niet opnieuw moet worden toegelaten

Op 25 oktober werd in het Standing Committee over phytopharmaceuticals een ronde gedaan langs de lidstaten over het voorstel van de Europese Commissie om glyfosaat weer tien jaar toe te staan.

Hier werd duidelijk dat België, Griekenland, Kroatië, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Malta, Oostenrijk, Slovenië en Zweden tegen zouden stemmen. Portugal en Duitsland onthielden zich van stemming. Dat Duitsland zich als *Rapporteur Member State* – die de voorbereiding van de risicobeoordeling door EFSA deed – onthoudt van stemming is een teken aan de wand.

Greenpeace vraagt u om een Nederlands Nee tegen het voorstel van de Europese Commissie. Glyfosaat moet plaats maken voor gifvrije innovatieve landbouw.

Graag ga ik met u hierover in gesprek en licht dan ons standpunt nader toe. .

Met vriendelijke groet,

Anna Schoemakers
Directeur Stichting Greenpeace Nederland

Cc: Tweede Kamer Commissie Economische Zaken

Bijlage (1): Toelichting eisen Europees Burgerinitiatief Stop Glyphosate

Bijlage I: toelichting eisen Europees Burgerinitiatief Stop Glyphosate

1. Stop glyfosaat

Naast de veelbesproken classificering van glyfosaat als ‘waarschijnlijk kankerverwekkend (WHO Group 2A carcinogen) wordt het middel in verband gebracht met andere ernstige gezondheidsgevolgen als de ziekte van Parkinson. Ook zijn ecologisch gevaren voor water- en bodemorganismen bekend. Glyfosaat is het meest gebruikte herbicide van de wereld, resten van het middel worden dan ook overal terug gevonden. In bier, wijn, ijs, brood, en zelfs menselijke urine werd het middel bijvoorbeeld aangetroffen.

Het herbicide is al jarenlang de meest problematische stof voor de winning van schoon drinkwater in Nederland. Onderzoek van de universiteit van Wageningen wees uit dat in 45% van de Europese landbouwgronden glyfosaat of de afbraakstof AMPA wordt teruggevonden .

Vanwege de grote risico's voor mens, milieu en natuur en de grote verspreiding en persistentie van glyfosaat in de voedselketen en het milieu vindt Greenpeace dat het opnieuw toelaten van glyfosaat onverantwoord is. .

2. Maak de risicobeoordeling en toelatingsprocedure transparant en onafhankelijk

De bestrijdingsmiddelen industrie heeft zeer grote invloed op de manier waarop de Europese veiligheidsbeoordeling tot conclusies komt over de risico's van middelen. In het EFSA rapport blijken grote stukken van de analyse direct, woord-voor-woord, te zijn gekopieerd uit de inbreng van de industrie zelf. Het gaat hierbij over de beoordeling van onafhankelijke studies over carcinogeniteit, reprotoxiciteit en genotoxiciteit van het middel, waarbij studies die op gevaren wijzen terzijde worden geschoven op basis van het oordeel van de industrie daarover.

Een belangrijk deel van de risicobeoordeling blijft zelfs aan het publieke oog onttrokken. De uitspraak van het Europees Hof dat deze studies gezien moeten worden als milieu informatie en daarom openbaar zouden moeten zijn heeft daar nog geen verandering in gebracht. Dat deze studies moeten voldoen aan standaarden voor goed onderzoek, is geen garantie van onbevooroordeelde beoordeling.

We stellen daarom voor om de veiligheidsbeoordelingen te laten doen door de autoriteiten, op kosten van de aanvrager van een toelating. Alle studies die in de toelating betrokken zijn moeten openbaar toegankelijk zijn. Tot slot zou de industrie niet zélf moeten mogen bepalen welke lidstaat de risicobeoordeling voor EFSA voorbereid – in het geval van glyfosaat deden de Duitse autoriteiten bijvoorbeeld al twee keer de voorbereiding. Dit leidt tot een bias bij beoordeling van onderzoeksresultaten.

De jaarlijkse verkoop van glyfosaat in Europa is ongeveer 1 miljard Euro, een groot economisch belang voor de middelen industrie. Dat de industrie dan ook scherpe PR-campagnes voert en andere middelen aangrijpt om de verkoop van hun middelen veilig te stellen wordt pijnlijk duidelijk na bestudering van wat in de media ‘*de Monsanto papers*’ is gaan heten.

Dit zijn interne emails en documenten van Monsanto die openbaar zijn gemaakt in het kader van een rechtszaak die in Amerika wordt gevoerd door honderden kankerpatienten die in aanraking kwamen met glyfosaat. Zo blijkt onder meer dat het bedrijf de geloofwaardigheid van IARC en wetenschappers die risico's van glyfosaat aantonen probeert te ondermijnen en het bedrijf verandert de opzet en de conclusies van veiligheidsstudies waardoor uitkomsten voordelig uitpakken voor het bedrijf. Tevens oefent Monsanto grote invloed uit op de veiligheidsbeoordeling van het product door autoriteiten als EFSA en het EPA.

3. Werk aan gifvrije ecologische landbouw

Het Nederlandse verbod op het spuiten van chemische middelen op verhardingen betekende een enorme impuls voor innovatie van gifvrije onkruidbestrijdingsmethoden. Ze zijn daardoor nóg milieuvriendelijker én goedkoper geworden. Het is voor sommige gemeenten en groenvoorzieners nog wat wennen, maar na een omschakelperiode plukken we gezamenlijk de vruchten van deze stap.

Ook in de landbouw is de transitie naar middelenvrije velden en akkers mogelijk en noodzakelijk en het is aan u om deze transitie in te zetten en te begeleiden. Een verbod op glyfosaat moet immers niet leiden tot groter gebruik van andere middelen. Innovatieve boeren, telers en machinebouwers laten zien dat herbiciden helemaal niet nodig zijn om voldoende gezond voedsel te produceren. Ook in Nederland werken boeren met bijvoorbeeld GPS en sensor gestuurde machines in akkerbouw en fruitteelt. Ook zouden boeren veel onkruid problemen kunnen voorkomen door beter bodembeheer. Het uitgebreide rapport *'Alternative methods in weed management to the use of glyphosate and other herbicides'* dat het Pesticide Action Network EU onlangs publiceerde geeft een goed overzicht van de diverse middelenvrije methoden die boeren nu al gebruiken.

Een verbod op glyfosaat zou deze innovatieve ecologische oplossingen een grote impuls geven. De aankomende onderhandelingen over het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid bieden mogelijkheden voor verdere ondersteuning.